

Nr. 11 | november 2013 |
35ste jaargang |
verschijnt niet in augustus |
P 408.654

Tijd voor empathie

*Verenigde Protestantse
Kerk in België*
vpkb.be

Inhoud

Schriftwerk / Woord van de voorzitter

Geef ons meer geloof?	blz. 3
De ruime blik van God	blz. 4

In het vizier: Tijd voor empathie

Empathie, een wissenwerking van jou als persoon	blz. 5
Was Jezus empathisch?	blz. 6
In de huid van een ander kruipen	blz. 7

Coördinaties

ProJOP	blz. 8
Protestantse Omroep	blz. 9
Protestantse Solidariteit	blz. 10
Studiefonds Ik help een kind	blz. 11
Nes Ammim Jubileum Nederland	blz. 12
Recht van bestaan	blz. 13

Synodale raad

Predikantencorps	blz. 14
Werkgroep Eigentijds Kerkzijn	blz. 14
Oproep Jubileumjaar 217	blz. 15

Van hier en daar

Belgische Gideons	blz. 16
-------------------	---------

Aankondiging

Tussen Koning en Keizer	blz. 17
Oosterhuis-avond	blz. 18
Vacature Mechelen-Zuid	blz. 19

Boek

Ik had honger	blz. 20
---------------	---------

Uit de redactie

November is de maand van het Grote Gedenken. Het begint met het zich herinneren van de dierbaren, die ons zijn voorgegaan. Velen bezoeken de kerkhoven van een familielid of van een vriend en staan stil bij het afscheid en de hoop op een weerzien. Op 11 november gedenkt men de *Groote Oorlog*, al zo lang geleden, maar nooit ver weg. Zeker niet nu alle herdenkingen van 14-18 ons vier jaar zullen helpen herinneren aan wat mensen elkaar kunnen aandoen aan verdriet en wanhoop. Op het eind van de maand beginnen we vooruit te kijken door ons in herinnering te brengen dat 2000 jaar geleden een kind werd geboren die alle pijn van de mensen op zich wilde nemen en ons leerde te kijken naar de toekomst, waarin hoop en licht zal overwinnen.

In deze Kerkmozaïek staat het thema centraal, dat de basis vormt voor al wat hierboven staat. Empathie, het invoelen in wat een ander beweegt, is de kern van ons christen-zijn. Wij willen het geluk voor alle mensen. Afwezigheid van empathie is de oorzaak van zoveel ongeluk. Mensen kiezen partij voor de eigen groep en plaatsen zichzelf absoluut tegenover de ander. Oorlogen en conflicten zijn erop gebouwd. Invoelen in de ander maakt dat we mensen zijn, dat we iemand zo hard kunnen missen, dat conflicten uitdoven omdat alle mensen een eigen verhaal hebben.

We lezen verder over Israël en de situatie van de Palestijnen, waarin de kerken proberen iets van empathie door de laten dringen van beide zijden. We lezen over de Antwerps-Duitse gemeenschap voor Wo I en over een film waarin empathie het leven van een man verandert. Naast de gebruikelijke artikelen en mededelingen nog iets moois: de feestelijke aanstelling van een nieuwe jongerenwerker voor onze kerk. We wensen Maria veel moed, plezier en een groot inlevingsvermogen in de kinderen en jongeren, onze toekomst.

Namens de redactie,
Arjan KNOP.

“Geef ons meer geloof”?

Waarschijnlijk hebben we allemaal wel eens behoefte aan *meer geloof*. Maar, wat is dat eigenlijk? Op weg naar Jeruzalem had Jezus opnieuw een confrontatie met de Farizeeën. Daarna sprak Hij Zijn leerlingen aan betreffende een aantal zaken (zie Lucas 17). Ze moeten goed opletten, dat zij anderen niet ten val zullen brengen (vgl. Matteüs 18:6). Gezien de pas afgelopen ruzie met de Farizeeën wou Hij mogelijk zeggen: “Let goed op dat jullie woorden en werken in overeenstemming met elkaar zijn” (Lucas 17:2). We moeten opletten hoe we onszelf opstellen in de wereld, hoe we omgaan met andere mensen. Dat is immers een getuigenis, ten goede of ten kwade, van Hem die wij navolgen. Dat spreken we zeker niet tegenspreken.

De volgende oproep van Jezus aan zijn leerlingen uit Lucas 17:3-4 is echter iets lastiger. Wanneer iemand tot zevenmaal op een dag verkeerdelijk tegenover je zou handelen, maar iedere keer naar je zou terugkomen met berouw en vragen om vergiffenis, dan moet je die persoon zevenmaal vergeven. Een soortgelijke omschrijving vinden we terug in Matteüs 18:21-22, maar daar zei Jezus tegen Petrus: “Niet tot zevenmaal toe, maar tot zeventig maal zeven”. Het centrale idee is duidelijk: je mag je broeder of zuster geen vergiffenis weigeren wanneer hij of zij met berouw in het hart erom zou vragen. Deze oproep tot vergiffenis is soms een bittere pil om te slikken. Wanneer de wonden te diep zijn, schijnt vergiffenis een wereldvreemd concept te zijn.

Daarom moeten we ons niet verbazen over de respons van Zijn leerlingen uit Lucas 17:5. Ze zeiden: “Heer, geef ons meer geloof”. Diverse interpretaties van hun respons zijn mogelijk. Letterlijk vragen ze, dat Hij iets zal toevoegen aan een reeds bestaande kwantiteit. Waarschijnlijk zeiden ze tegen Jezus dat Hij te veel van hen vraagt. Ze willen, maar kunnen niet wat Hij van hen verlangt. Daarom vragen ze om *meer geloof*, opdat ze zouden kunnen handelen in overeenstemming met Zijn oproep. Op zich is hun respons positief, maar de reactie van Jezus uit Lucas 17:6 verrast ons. Zijn leerlingen vragen Hem om meer geloof toe te voegen tot datgene waarover zij dachten te beschikken. Jezus zei: “Jullie beschikken over zo weinig, er is bijna niets waar Ik iets aan zou kunnen toevoegen (*Als jullie geloof hadden als een mosterdzaadje...*). De reactie van Jezus komt misschien wat hard over, maar is wellicht een aanduiding van de vergissing van Zijn leerlingen. Zij, net zoals de Farizeeën,

beschouwden geloof als een kwestie van vermogen. Zij moeten het kunnen. Wat ze niet kunnen, dat moeten ze compenseren.

Volgens Jezus' leerlingen kunnen ze niet wat Hij van hen verlangt. Daarom vroegen ze om meer geloof, alsof hun vermogen afhangt van de kwantiteit geloof waarover ze beschikken. Door Zijn respons wou Jezus misschien zeggen: “Vraag niet om meer geloof, maar om geloof in Mij”. Het is niet de omvang van hun geloof die ze in staat zal stellen om te leven in overeenstemming met Zijn oproep. Hijzelf is het.

meer vertrouwen, want daardoor leren wij de uitkomst uit handen te geven en worden we vrij om te geloven.

Binnen de reformatische traditie zegt men, weliswaar op verschillende manieren *Geloof is genade*. Genade impliceert niet een kwijschelding van verantwoordelijkheden, maar wel een verplaatsing van vertrouwen. Niet meer in het eigen vermogen, maar in Hem, de oorsprong, doel en zin van ons geloof. Jezus' leerlingen vroegen om meer geloof, om meer vermogen. Ze beschouwden Hem wel als de bron van hun geloof, maar door te vragen om meer geloof, eigenden ze voor zichzelf de verantwoordelijkheid op. Zij moeten het kunnen, dachten ze. Misschien hadden ze beter kunnen vragen om meer vertrouwen, want daardoor leren wij de uitkomst uit handen te geven en worden we vrij om te geloven. “Heer, geef ons meer geloof”, maar leer ons in de eerste plaats te vertrouwen op uw genade.

ds. Werner LATEGAN,
predikant te Aalst.

De ruime blik van God

De componist Felix Mendelssohn-Bartholdy laat in zijn oratorium over Elia deze oudtestamentische profeet in een aangrijpende aria de woorden uit I Koningen 19, 4 uitschreeuwen: 'Het is genoeg!' Ondanks zijn grote inzet is Elia naar eigen zeggen als enige gelovige in het land *overgebleven*.

Die woorden mag hij precies driemaal uitspreken. Dan vindt ook God het genoeg en spreekt Elia tegen: hij is helemaal niet alleen, er zijn er zeventuizend, want - zo redeneert God - 'je moet er al die mensen bijtellen, die Ik *overlaat*: namelijk diegenen die hun knieën niet voor Ba'al hebben gebogen'.

Een merkwaardig antwoord. Het aantal geeft aan dat het een minoriteit in de samenleving betreft, het gebruikte getal is dan weer beloftevol. De eenzame in een rotsholte verblijvende man krijgt niet te horen, dat er nog zeventuizend zijn met hetzelfde geloof als hij. Neen, er zijn er nog zeventuizend die zich niet hebben gebogen voor Ba'al. Frappant, blijkbaar komt geloof komt tot uiting in het dààd-werkelijke ongeloof in afgoden. 'Elia', zegt God, 'ten eerste ben je overgelàten en ten tweede ben je dat niet al-

leen, er zijn er nog die niet voor iets anders door de knieën zijn gegaan'.

Elia wist niets van die zeventuizend. Merkwaardig, want de vorige hoofdstukken beschrijven hoe Elia het hele land tot in de uithoeken heeft doorkruist. Blijkbaar heeft hij daarbij elk van die zeventuizend over het hoofd gezien. Heeft Elia slecht gekeken of heeft hij zijn eigen invulling van geloven tot maatstaf gemaakt en zinkt hij daarom weg in de waan de enige te zijn? Het lijkt erop dat hij niet begrepen heeft dat hij juist in het 'niet-buigen' met zoveel anderen verbonden is, een heilige verzetsgemeente vormt.

Nu, eeuwen later, krimpen de gevestigde kerken in, althans in West-Europa. Steeds luider klinkt de angstige vraag of er nog wel wat zal *overblijven*. Het oude Elia-verhaal stelt kritische vragen bij deze gedachtegang en neemt geen genoegen met Elia's begrijpelijke maar al te gemakkelijke conclusie dat het met *het geloof* minder wordt. Het geloof is groter dan de kerk en de wereld groter dan West-Europa, zoals Israël groter is dan de grot waar Elia verblijft houdt.

Ook geeft het Elia-verhaal een prachtige aanzet om te zoeken naar de diepe kracht van de belijdenis dat niemand *zomaar* is *overgebleven*. Die belijdenis geeft aan de kerk identiteit en zorgt in de kerk voor een stukje geborgenheid en dat kan - evenzeer als voor de Elia van toen - geen kwaad.

Geloven in deze God moet telkens opnieuw herijkt worden. Bijzonder daarbij is, dat als het gaat om de omschrijving van dit geloof, het vaak een letterlijke omschrijving is: door te zeggen wat het *niét* is - daadwerkelijk ongeloof in afgoden - wordt aftastend gezegd wat het *wèl* is. Zo wordt al zoekend de relatie bevestigd met Hem die wij *God* noemen maar de Onzienlijke is, een naam draagt die gelovige Joden niet uitspreken en waarvan christenen belijden dat deze Vader alleen door de Zoon wordt gekend.

Wat is het om in deze Ene te geloven, daar moet je je telkens bij terug laten brengen. Misschien is de zondagse kerkdienst er vooral om dit geloof te oefenen, niet weg te slinken in je eigen ideeën en weg te groeien van elkaar en van de talloze zeventuizendtallen op deze aardbol die niet buigen, al zijn velen daarvan wel heel anders, doen heel anders doen en lijken heel anders te geloven dan jij.

Ds. Steven H. FUIITE,
voorzitter synodale raad.

Empathie, een wisselwerking van jou als persoon

In de film *Gran Torino* speelt Clint Eastwood een karakterrol die we zo goed kennen uit zijn vroegere *Dirty Harry* films. Onverschrokken, verbitterd, hard en meedogenloos. Althans, zo begint de film. Eastwood speelt een typische blanke Amerikaan van Poolse afkomst ergens in het Midwesten. Het verhaal begint bij de begrafenis van zijn vrouw en daar zien we al de verbeterde trek op het gezicht van Walt Kowalski. Hij heeft een muur om zichzelf opgetrokken en houdt iedereen op een afstand. Pijn doortrekt zijn leven. Al gauw komen we erachter dat hij een Korea veteraan is en eigenlijk een hekel heeft aan iedereen die niet is zoals hij. Naast hem wonen mensen van het Hmong volk, afkomstig uit Laos. In de Korea oorlog heeft hij vele *spleetogen* gedood, zoals Walt zelf zegt, en hij bekijkt zijn burens met een groot wantrouwen. Empathie, inlevingsvermogen in het leven van een ander, is hem totaal vreemd. Hij worstelt met zijn daden uit het verleden en daaruit vloeit zijn verbittering voort en met zijn herinneringen heeft hij zijn muur gebouwd. Er worden echter gaten geschoten in zijn bescherming. De buurjongen Thao wordt gedwongen door een bende om de auto van Walt te stelen en blijft de jongen lastig vallen. Walt grijpt in en helpt ongewild de buurjongen, waarna hij overladen wordt met cadeaus van de Hmong burens. Natuurlijk wil hij geen cadeaus aannemen, hij wil afstand, met rust gelaten worden. Thao moet het ook gaan goedmaken bij zijn buurman en moet bij wijze van verzoening klusjes opknappen voor Walt. Dit wil hij helemaal niet: hij wilde immers met rust gelaten worden. Min of meer wordt hij echter gedwongen om de hulp aan te nemen, waarbij hij scherp aangeeft dat in feite de zaken zijn omgedraaid: als hij de hulp niet aanneemt lijkt *hij* de slechterik te zijn. Heel mooi wordt getoond dat iets doen voor een ander in feite een verplichting voor die persoon betekent. Relaties worden zo herschikt.

Muur brokkelt af

Als Walt dan ook nog het buurmeisje helpt wanneer ze lastig gevallen wordt door drie zwarte jongens (ik vermeld de afkomst expliciet omdat de verschillen tussen culturen en de groepsvorming rondom een afgebakende identiteit zeer sterk naar voren komen in de film) lijkt zijn muur aan het afbrokkelen. Hij wordt gevraagd voor een bbq bij de burens en gaat er met al zijn vooroordelen naar toe. De mensen zijn zeer vriendelijk en het eten is erg goed. Langzaamaan groeit zijn empathie wanneer hij zijn burens leert kennen.

Vooringenomen ideeën over mensen, onbegrip en wantrouwen hebben altijd alle relaties van Walt geblokkeerd, inclusief die met zijn kinderen en kleinkinderen. Gebeurtenissen in het verleden, de *Koreanen die hij bij bosjes had neergeschoten en als zandzakken had gebruikt* achtervolgen hem en laten hem niet los. Hij kan zichzelf niet vergeven en wordt opgejaagd door schuld. Vandaar zijn afstand, zijn onvermogen, of beter gezegd, zijn onwil om zich in te leven in een ander. Het functioneert als een verdedigingsmechanisme, maar het vreet hem op van binnen. Letterlijk zo lijkt het wel, want hij begint bloed op te hoesten. Een priester die aan zijn vrouw had beloofd hem te laten biechten, denkt dat de verlossing ligt in het uitstorten van zijn hart en wil Walt openbreken. Dit levert prachtige dialogen op zoals wanneer de priester vraagt wat Walt van hem vindt: 'Ik denk dat je een overgeschoolde maagd van 27 bent, die het fijn vindt om oude vrouwen die bijgelovig zijn de hand vast te houden en hen de eeuwigheid belooft'.

Ruimte voor zichzelf

Het zijn tenslotte eenvoudige dingen die Walt openbreken: het feest bij de burens, gesprekken met het buurmeisje, het contact met de buurjongen. Hij leert zo de mensen *zelf* kennen in plaats van de beelden van anderen waar hij zo krampachtig aan vasthield. Hij ervaart vriendelijkheid terwijl hij zelf enkel hardheid en afstand uitstraalt. Het is deze vriendelijkheid, het intermenselijke contact waardoor hij ruimte maakt voor zichzelf, zich niet meer verschuilt en in plaats van de dood nu met het leven bezig is. Ironisch is dan wel dat hij dit doet op het moment dat hij dodelijk ziek wordt.

Echt mens

Empathie begint bij jezelf, hou van jezelf dan kun je van anderen houden. Ken je zelf en leer zo ook de ander kennen. Vervolgens is er de wil om een ander mens te leren kennen, werkelijk te begrijpen wat er in iemand leeft. Dit levert confrontatie op en een telkens herbezinnen op je eigen leven. Zo is empathie een wisselwerking van jou als persoon, met je identiteit, je verleden, je kijk op de wereld naar die andere mens, ook met een eigen identiteit en ervaringen. Het maakt je tot echt mens. Het maakt dat je voluit leeft.

ds. Arjan KNOP, predikant te Kortrijk.

Was Jezus empathisch?

Vreemde vraag natuurlijk. Of Jezus empathisch was? Als voor iemand dat woord geldt, zou dat Jezus wel zijn. Em-pathie: in-lijden. Jezus nam het lijden der mensheid in zich op tot in de dood. Misschien moeten we onze insteek omkeren. Jezus niet taxeren aan de hand van het woord empathie, maar het begrip empathie herijken aan de persoon van Jezus.

Want de term empathie heeft in onze tijd een specifieke betekenis gekregen. Volgens Wikipedia: “de kunde of vaardigheid om je in te leven in gevoelens van anderen”. Een concept uit de Rogeriaanse psychotherapie voor iets wat je jezelf kunt aanleren in de rol van hulpverlener, door de woorden van de hulpvrager te spiegelen zonder oordeel of interpretatie. Maar naar modern inzicht blijft goede hulpverlening altijd een bepaalde afstand bewaren. Als je er als hulpverlener zelf veel bij voelt, moet je jezelf daarop onderzoeken: spelen hier eigen thema's in door die de hulpverlening vertroebelen?

Kun je van afstand spreken als je dan kijkt hoe Jezus empathie belichaamt? Want dat is toch eerder wat hij doet: letterlijk in-lijden met zijn lichaam. Wij vinden dit terug waar vertaald wordt, in de Nieuwe Bijbelvertaling: “hij kreeg medelijden”; in de vorige (NBG) vertaling: “hij werd met ontferming bewogen”; in de Statenvertaling: “hij werd innerlijk met ontferming bewogen”. In de loop van de vertalingen is het woord steeds meer aan de oppervlakte komen liggen, waarbij de nieuwste term “medelijden” zelfs een twijfelachtige bijklank heeft die mensen die voorwerp van medelijden zijn vaak als vernederend ervaren, net omdat het zo afstandelijk en

a-symmetrisch is. Maar oorspronkelijk gaat het hier om een diep-lijfelijk gebeuren: het Griekse *splangchnizomai*, van *splangchnon* dat ingewanden betekent, dat dan weer een vertaling was van het Hebreeuwse *ruchama*, verwant met *rèchè*m, baarmoeder. In-lijden, dat voel je tot in het diepst van je buik. Je maag keert zich om, je darmen protesteren, je baarmoeder beweegt. Een oer-gevoel waar ook een woede-aspect aan is. Je wordt er onpasselijk van als iemand schade lijdt. Alles in je komt in opstand als je meemaakt dat iemand onrecht wordt gedaan of zichzelf onrecht doet. Niets sentimenteels of laatdunkends dus en ook niet afgeborsteld klinisch.

Nu wordt dit werkwoord in de evangeliën enkel gebruikt voor Jezus, God en sleutelpersonen in drie gelijkenissen en dan nog op kantelmomenten. Het gaat in deze teksten dus nog een stuk verder dan menselijk medelijden, het betreft de messiaanse ontferming over menselijke nood die, zoals de barmhartige Samaritaan, alle middelen inzet om te redden. Ontferming wordt steeds gevolgd door communicatie en messiaanse actie: aanraken, genezen, vergeven. En het volgt op zien, aanzien, in de ogen zien.

Eén voorbeeld licht ik eruit: Toen de Heer haar zag, werd hij door medelijden bewogen en zei tegen haar: ‘Weeklaag niet meer.’ (Lucas 7:13) Vervolgens: ‘Hij kwam dichterbij, raakte de lijkbaar aan en zei: “Jongeman, ik zeg je: sta op!” De dode richtte zich op...’ Hij zag, werd in de buik geraakt, sprak haar toe, maakte contact, sprak zijn bevrijdend woord. Heel deze handelingenreeks is niet empathisch in de modern-klinische zin. Jezus zei zelfs tegen haar: “Weent niet”, of in de Nieuwe Bijbelvertaling: “Weeklaag niet meer.” Vanuit ons huidig psychologisch gevormd mensbeeld zouden wij denken dat de vrouw zich daardoor niet begrepen voelde. Een Rogeriaans-empathische interventie zou zijn geweest: “U bent verdrietig, wilt u daar iets meer over vertellen?” – niet een aanmaning om de gevoelsuiting te stoppen. De bijbel lezen met deze bril is oppervlakkig. De uitspraak “Weeklaag niet meer”, zoals “zondig niet meer” (Joh. 8:11) en zoals het veelvuldige “vrees niet”, is op zich al een daad van messiaanse bevrijding: haar verdriet wordt van zijn overmacht ontdaan door de opstanding. Zo betekent empathie bevrijding en behoort zij tot de onderliggende kern van Gods verhaal met mensen.

Ds. Petra SCHIPPER,
predikant te Boechout.

In de huid van een ander kruipen

Over spiegelneuronen, empathie en nog wat

Na-apen

Eind vorige eeuw bestudeerden Giacomo Rizzolatti en Vittorio Gallese (universiteit van Parma) de hersenen van apen om te zien hoe zij in hun brein een beweging voorbereidden. Geen spectaculair onderzoek totdat ze iets vreemds vaststelden. Toen Gallese een pinda oppakte zagen ze op de scanner hersenactiviteit bij de apen alsof zij die pakkbeweging gemaakt hadden. Zonder een poot uit te steken, imiteerden zij in hun hoofd blijkbaar die pakkbeweging: *spiegelneuronen* noemden Rizzolatti en Gallese deze neuronen (zenuwcellen) dus. De Amerikaanse neuroloog V.S. Ramachandran noemt deze ontdekking de meest onderschatte wetenschappelijke vondst van de vorige eeuw. Volgens hem ligt deze heel specifieke hersenactiviteit aan de basis van veel typisch menselijk gedrag: ons vermogen om te leren, te socialiseren, ons in te leven in anderen, taal te verwerven, het begint allemaal met spiegelneuronen-activiteit. Vergezoekt?

Zien is voelen

U zit te kijken naar iemand die een nagel in de muur klopt en opeens klopt hij ernaast en slaat zich op z'n vinger. Wedden dat u ook uw hand schielijk terugtrekt! Of u kijkt naar de voetbalmatch van de Rode Duivels en ziet Lukaku op het doel afspurten, wedden dat ook uw beenspieren een licht verhoogde spanning vertonen, ook al zit u op de bank. En is het u al eens opgevallen hoe aanstekelijk gejuul werkt? Al deze verschijnselen zijn experimenteel gelinkt aan activiteit van spiegelneuronen in de desbetreffende hersengebieden. Die vuurden erop los alsof u zelf de hamer hanteerde of het doelpunt maakte... Wij onderdrukken de echte beweging meestal, omdat er wel meer actief is in onze hersenen dan alleen die spiegelneuronen. Maar onderwijl is het bijbehorende gevoel al wel opgewekt en doet z'n werk. En daar gaat het om.

Spiegelneuronen en empathie

De spiegelneuronen zorgen er voor, dat we bewegingen die we zien – of dit nu een strafschoep of een gelaatsuitdrukking is – in ons eigen hoofd nadoen. Zonder dat we het beseffen leven we ons dus in die ander. Wij beleven via neurologische imitatie, mentale verbeelding wat die ander beleeft: beleven, inleven, meeleven hangen nauw samen. Spiegelneuronen maken je sociaal. Je voelt een band met iemand buiten jou, met een ander. Je kunt in de huid van een ander kruipen. De mogelijkheid tot empathie wordt geboren. Onze innerlijke mens (de Engelsen spreken dan van *mind*; misschien kan hier het Neder-

landse woord *gemoed* dienst doen) deelt in de gevoelens van een ander mens. Bij dieren blijft dit vooral beperkt tot motoriek, bij de mens is dit uitgebreid tot zo goed als alle sociale interactie.

“Zero empathy”

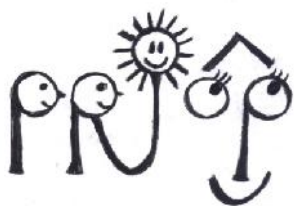
De Engelse onderzoeker Simon Baron-Cohen (inderdaad een neef van Sacha) heeft zich vervolgens uitgebreid bezig gehouden met hoe empathie nu eigenlijk werkt. Empathie is meer dan spiegelneuronen die actief zijn. Omdat alle weten begint met *meten*, ontwikkelde hij een EQ-test (= Empathie Quotient), waarin hij middels een vragenlijst het empathisch vermogen van zijn cliënten mee test. In een veelbesproken boek - *Zero Degrees of Empathy: A new theory of human cruelty* (2011) richt hij zich vanuit deze invalshoek op de aloude vraag: ‘waar komt het kwaad vandaan?’ Zijn antwoord is duidelijk: gebrek aan empathie. Het schokkendst is dit bij mensen die psycho-/sociopatisch gedrag. Zij scoren hoog op de *cognitieve empathieschaal* (ze weten maar al te goed hoe empathie werkt, ze maken er gebruik van), maar scoren *nul* op de *affectieve empathie schaal* (ze *voelen* er niets bij). Hun spiegelneuronen werken perfect, maar bij hen leidt *zien* niet tot *voelen*, maar tot manipuleren.

Tenslotte

Mono-causale verklaringen van menselijk gedrag zijn per definitie fout. Maar dat onderzoek naar empathie (inclusief de neurologische basis in het brein: spiegelneuronen) onze kijk op menselijk gedrag zal beïnvloeden, lijkt me niet onaannemelijk.

dr. Dick WURSTEN
Inspecteur PEGO.

ProJOP- nieuws

Op 6 oktober 2013 werd de aanstelling van onze jeugdwerkondersteunster Maria Euwema gevierd tijdens een mooie jeugddienst. Kinderen, jongeren en volwassenen uit Denderleeuw, Gent, Hasselt, Dendermonde, Aalst, Leuven, Brussel, Brasschaat, Horebeke, Boechout en Antwerpen kwamen samen in de kerk van Denderleeuw om God en elkaar te ontmoeten. Thema van de dienst was 1 Kor 12: 12-31 over het lichaam van Christus: onze verschillen maken ons sterk, maken ons nodig voor elkaar. We zijn dankbaar dat we een mooie start mochten maken van onze activiteiten met deze dienst en ontmoeting achteraf.

Enkele reacties:

"Een goede sfeer en veel muziek."

"Ik sta volledig achter ProJOP en hoop dat jullie mooie dingen kunnen doen."

"Wat goed dat de *African Voices* ons aan het bewegen krijgen!"

"Een swingende dienst met aardig wat jeugd."

"Het bandje was heel leuk! Ik zou zelf ook wel in zo'n bandje willen zingen!"

"Ik heb al zin in het voetbaltoernooi."

Maria heeft de afgelopen periode gewerkt aan het inventariseren van het bestaande jeugdwerk en de noden en behoeften van verschillende kerkgemeenschappen. Aandachtspunten en vragen die naar voren komen zijn onder andere:

- het opzetten van samenwerkingsverbanden rond jeugd voor met name het district OWVL;
- het werken aan visieopbouw over jeugdwerk;
- het voorzien in nieuwe inspiratie en ideeën rond het werken met kinderen en tieners;
- het faciliteren van ontmoeting voor met name oudere jeugd;
- het ondersteunen van gemeenten in het organiseren van *kinder-regiodagen* en andere gezamenlijke activiteiten.

Waar mogelijk hebben we deze zaken al omgezet in een aanbod, dat u terug vindt in de agenda. Daarnaast zal verder gewerkt worden aan opbouw van de website en het uitbouwen van een kennis vergrotend en ondersteunend netwerk. Heeft u een idee voor uw eigen gemeente of heeft u zin om ProJOP mee te ondersteunen?

Neem contact op met Maria via projopvpkb@gmail.com

ProJOP-Agenda

1/11/2013:	Voetbaltoernooi.
30/11/2013:	Intervisie Kinderkerkleiding, VPKB Gent-Rabot, 13:30-16:30
07/12/2013:	Intervisie Kinderkerkleiding, VPKB Boechout, 13:30-16:30
04/01/2013:	Happy New Year Happening, jongerenontmoeting 12+ met optredens
01-02/03/2013:	Jongerenweekend 16-25 jaar rond thema LINKED. Je maakt deel uit van veel verschillende netwerken die je aandacht vragen. Wat betekent de kerk voor jou? Wat is geloven in de 21ste eeuw? Hoe geef jij vorm aan je link met God en andere christenen?

Protestantse Omroep vzw

Brogniezstraat 44
1070 Brussel

November

VRT

Zondag 10 november 2013

Eén 9.40 u

Canvas : laat avond

“Een blij mens”

Portret van de nieuwe Synodevoorzitter van de Protestantse Kerk

Sinds 1 januari van dit jaar is ds. Steven Fuite de nieuwe synodevoorzitter van de Verenigde Protestantse Kerk in België .

Afkomstig uit Nederland, ontmoet hij als tiener zijn geliefde in Ronse en wordt hij ook verliefd op de Protestantse Kerk in ons land.

Na zijn theologiestudie is Steven Fuite 15 jaar dominee in Mechelen en 7 jaar in Brussel.

Als prille 50-ger is hij dan nu verkozen tot dit hoogste ambt in de kerk.

Een warm en gedreven mens, verankerd in de kerk, zijn gezin en de muziek.

Realisatie:

David De Decker, david@dddproductions.be
tel 0495 412 473

Productie:

Antoinette Panhuis, antoinette.panhuis@swing.be
tel 02 230 52 22

VRT Radio 1

woensdag 20 november - 20:03

Mens voor de mensen zijn

Bijbel: vandaag ook nog?

Frank MARIVOET

PROTESTANTSE SOLIDARITEIT

Reisverslag van twee vrijwilligers in Guinee, een verrijkende ervaring

Sinds 2001 steunt Protestantse Solidariteit het medisch centrum en de activiteiten van Mission Philafricaine met betrekking tot preventie, opsporing en behandeling van HIV/AIDS, tuberculose en lepra. Twee dynamische vrijwilligers, Richard Vos (kinesist en lid van de Raad van bestuur van Protestantse Solidariteit) en zijn echtgenote Francine brachten het centrum afgelopen lente een bezoek.

Richard :

"Mijn rol bestond erin, bij te dragen tot de verbetering en ontwikkeling van een vroegtijdige diagnose en de opvang van kinderen met hersenverlamming. Ik ontdekte dat het hospitaal in Afrika alleen de *geneeskundige zorgen* en de hospitalisatie verstrekt. De voeding, het wasgoed en het toilet van de patiënt zijn ten laste van de familie.

Bovendien vereisen lepra, tuberculose, HIV/AIDS, hersenverlamming... stuk voor stuk langdurige behandelingen kunnen de personen die de gehospitaliseerde patiënt bijstaan tijdens die periode niet meer instaan voor het levensonderhoud van hun familie.

Ondanks die moeilijke leefomstandigheden heb ik in Guinee alleen maar vriendelijke, gastvrije en glimlachende mensen gezien. Ik wil hierbij eer betuigen aan de artsen van het hospitaal, die erin slagen om ondanks de moeilijke omstandigheden toch honderden patiënten efficiënt op te volgen, zodanig zelfs dat zij van het hospitaal van

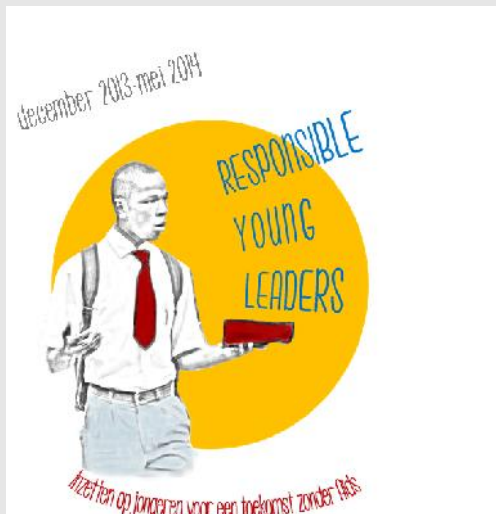
Macenta een referentie gemaakt hebben voor de opvang van patiënten die lijden aan lepra, HIV/AIDS of tuberculose. De patiënten komen soms van Conakry, waar er nochtans een betere hospitaalinfrastructuur is, om zich in Macenta te laten verzorgen."

Francine :

"Als leerkracht Lichamelijke Opvoeding gedurende 40 jaar, heb ik eveneens veel ervaring met AIDS-preventie, drugs, geweld enz. In Macenta mocht ik het lokale team voor HIV/AIDS-preventie bijstaan, alfabetiseringslessen geven (+/- 50% van de jongens en 80% van de meisjes kunnen noch lezen, noch schrijven) en proberen om de gezondheid op school te verbeteren. De Guinezen sterven niet van de honger zoals in andere delen van Afrika, maar de lokale bevolking - en meer bepaald de vrouwen - leven in extreme armoede. Het hoofddoel van de meeste mensen is dag na dag voedsel te vinden voor zichzelf en hun familie. Bovendien is er voor het overgrote deel van de bevolking geen pensioen of sociale zekerheid."

85 personen die aan lepra, tuberculose en AIDS lijden komen elke week naar het medisch centrum van Macenta. Wist u dat uw gift van 40 euro volstaat om 5 patiënten medisch te verzorgen?
Om onze medische en andere acties te steunen :
IBAN BE 37 0680 6690 1028 – BIC GKCCBEBB – Mededeling : Mos3-2013

Tussen december 2013 en mei 2014 mobiliseren we voor de Afrikaanse jeugd!

Zoals reeds aangekondigd, begint in december van dit jaar de campagne *Responsible Young Leaders*. Een unieke gelegenheid om in actie te komen voor jongeren die in Afrika de strijd tegen aids aanbinden. Doet u met ons mee?

Voor de campagne denken we aan een ontbijt, een conferentie, een jeugdgroep die een concert organiseert en speciale kerkdiensten die de mogelijkheid bieden om geld voor de strijd tegen HIV/aids in te zamelen. Wat de mogelijkheden van uw gemeente ook zijn, laat ons weten wat u wilt organiseren en wij helpen u graag en kunnen de nodige informatie voor uw actie leveren.

Pak jullie agenda's! Leg vanaf nu een datum vast! Beslist om iets te ondernemen? Een vraag? Contacteer Stephanie Lecharlier : s.lecharlier@epub.be of 02 510 61 85.

Protestantse Solidariteit is de NGO van VPKB. Ze ondersteunt lokale gemeenschappen, die risico lopen met HIV/aids en seksueel geweld, om de waardigheid van de slachtoffers weer op te bouwen en voor een betere preventie. Afspraak op www.protestantse Solidariteit.be en op Facebook!

Studiefonds: Ik help een kind

Uit dit studiefonds ontvangen jongeren van onze partnerkerk in Rwanda (EPR) financiële steun voor hun secundaire studies.

Deze jongeren komen uit de armste families. Een secundaire studie geeft hen meer kansen op werk of een vervolgstudie!

Het streefbedrag voor 2013 is ook weer 38.000 €. Ook dit jaar vertrouwen we er op dat dit bedrag binnen komt. Eind september was er 18.753,58 € gestort. Omdat uw steun meer dan nodig is vragen wij u: stort u voor het eind van dit jaar nog een bijdrage? Bij voorbaat hartelijk bedankt!

Alle donateurs zullen deze maand weer de Nieuwsbrief ontvangen met informatie over dit project.

Voor het Studiefonds *Ik help een kind* is een aparte rekening uitsluitend voor dit project!

Opgelet: in het laatste nummer van *Kerkmozaïek* stond een verkeerde BIC-code. De juiste staat hieronder vermeld.

Uw bijdrage kunt u storten op:

Rek. nr. 125.9302045.30
van Protestantse Solidariteit,
Brogniezstraat 46,
B-1070 Brussel.
o.v.v. 'Ik help een kind'
(Fiscaal attest vanaf 40 Euro)

Nr. IBAN: BE 15 1259 3020 4530
BIC Code CPHBBE75

Meer info:
Greet Hesling (email: greetheslinga@skynet.be)

Nes Ammim Jubileum in Nederland

Feestelijk

Op 21 september werd in Amersfoort het 50-jarig bestaan gevierd van het dorp Nes Ammim in Israël door de Nederlandse organisatie. Eerder dit jaar waren er jubileumvieringen in Israël en in Duitsland. Op de bijeenkomst waren er 350 deelnemers, in meerderheid oud-inwoners van Nes Ammim. Mensen uit drie generaties kwamen elkaar tegen. Er zijn inmiddels werkelijk zulke families, waaruit drie generaties in Nes Ammim hebben gewoond. De sfeer was feestelijk en vol ontmoetingen tussen oude bekenden waarnaar mensen lang hadden uitgezien.

Hoofdsprekers

De hoofdsprekers in het morgenprogramma waren Noha Khatib, die voor het Ministerie van Onderwijs werkt en lid is van het *Local Dialogue Committee* van Nes Ammim, en Ayelet Roth, de voormalige directeur van het *Face to Face*-dialoogprogramma, dat Joodse en Arabische schoolklassen bijeen brengt. Dat laatste gebeurt ook in Nes Ammim. De verhalen van de beide spreeksters hadden een persoonlijk karakter. Wat hun verhalen verbond is het gegeven dat persoonlijke identiteit in Israël altijd een verhaal is van wederzijdse verhoudingen: van Jood tot Arabier en van Arabier tot Jood. In het verhaal van de eigen identiteit speelt *de ander* altijd een rol. Dat is het uitgangspunt van elke dialoog als mensen met elkaar willen praten, maar soms kunnen ze het daarom niet. Ayelet Roth hield een pleidooi voor vredesopvoeding. Ze somde op wat ze geleerd had, waaronder dit: "Eén van de belangrijke lessen, die een uiterste flexibiliteit voorschrijft, is dat in Het Midden-Oosten alles op het zelfde moment zowel mogelijk als onmogelijk is. De toekomst is niet te voorzien en veranderingen komen snel en onver-

wacht. Het verschil tussen vrede en een op-laaierende brandhaard kan zich voordoen in een fractie van een seconde en de gevolgen van zo'n brandhaard als ook de duur ervan zijn niet te voorzien".

Noha Khatib sprak over de tweedeling in de Israëlische samenleving: "Nog steeds is deze verontrustende tweedeling die ons land verscheurt, een gegeven en inmiddels weet ik dat elke kleine stap om daar verandering in te brengen, jaren van hard en intensief werken vereist. Wie een blik werpt op de landkaart van Galilea ziet een weefsel van Joodse en Palestijnse dorpen. Normaliter zou de nabijheid zeker tot goede verhoudingen en uitwisselingen op tal van gebieden kunnen leiden,

zoals in veel landen gebeurt. Maar helaas, hoe dichter deze dorpen en steden bij elkaar liggen, hoe erger de segregatie! Mensen binnen de Joodse steden hebben er geen behoefte aan, om te gaan met *de ander*, die ofwel te dichtbij is of te ver weg. Ze hebben alles wat ze nodig hebben in hun eigen omgeving. Er zijn wel plaatsen waar Arabieren en Joden elkaar tegenkomen, maar dat is nooit vanuit gelijkwaardigheid". Voor wie een beeld wil krijgen van de omstandigheden, waaronder dialoog plaatsvindt in Israël, zijn het twee uiterst informatieve verhalen. Ze zijn te vinden op de website van Nes Ammim Nederland: www.nesammim.nl/doc/jubileum

Jubileumboek

's Middag werd het jubileumboek *Van rozenkassen tot dialoog* aangeboden aan de oud-burgemeester van Amsterdam, Job Cohen, en de huidige burgemeester van Rotterdam, Ahmed Aboutaleb. Twee mannen die in problematische jaren van het eerste decennium van deze eeuw Nederland zijn voorgegaan in de interreligieuze en maatschappelijke dialoog en die in die tijd goede vrienden zijn geworden. Het was een indrukwekkend moment. Dit boek geeft een beeld van verleden en heden van Nes Ammim en is te bestellen via uitgever Narratio voor € 19,-: 'Van rozenkassen tot dialoog', ISBN: 978 905263 1882.

Inmiddels wordt er in Nes Ammim druk gebouwd aan een nieuwe woonwijk waarin Joodse en Arabische gezinnen zich zullen vestigen.

Frans VAN DER SAR,
predikant in Brugge en voormalig manager
van het *Centre of Learning and Dialogue in
Nes Ammim*

Recht van bestaan

Palestijnse christenen

In 2009 verscheen het Kairosdocument: “Het uur van de waarheid” een woord van geloof, hoop en liefde uit het hart van het Palestijnse lijden. Hierin doen Palestijnse christenen een beroep op christenen wereldwijd om op te komen voor gerechtigheid om de Palestijnen hun geschonden menselijkheid terug te geven en de Israëliërs te bevrijden van het geweld van de bezetting. Het benadrukt het vreedzaam naast elkaar bestaan van christenen, joden en moslims. Ook Gerrit Buunk, die in het kader van het EAPPI programma (Ecumenical Accompaniment Programme in Palestine Israël) van de Wereldraad van Kerken drie maanden als oecumenisch waarnemer in Israël/Palestina vertoefde, ontmoette deze christenen en hoorde hun oproep. Enkele reflecties kunt u hieronder lezen.

... Lang geleden ben ik vrijwilliger geweest in een Israëlische kibbutz en het was mede door mijn Nederlandse, christelijke achtergrond dat ik geleerd had verbondenheid te voelen met het volk Israël. Dit jaar heb ik kennis gemaakt met medechristenen in Nablus (Sichem), Betlehem, Jericho en Jeruzalem. Ook heb ik kennis genomen van hun oproep aan de broeders en zusters in de rest van de wereld om te bezien of het wel bijbels te verantwoorden is, dat de staat Israël met geweld grondgebied bezet houdt, Palestijnen verdrijft en die exclusief aan Israëlische, Joodse burgers in bezit en gebruik geeft, het Kairosdocument. Mijn medechristenen vragen mij te bezien of dat wel te rijmen is met de bijbel. Zij, medechristenen met wie ik me verbonden weet, vragen dus eigenlijk hoe het zit met mijn godsbeeld. Staat mijn God het toe dat zij verdrukt worden?

En inderdaad: er zijn christenen die met sommige (hoeveel eigenlijk?) Joodse bijbeluitleggers beweren dat God dit land, dit welbepaalde afgebakende grondgebied, aan 12 specifieke stammen beloofd heeft, ooit. Dit is wat zij in de bijbelse teksten lezen en dat is een afdoend argument. Dat dit in de praktijk onderdrukking van andere medemensen betekent, speelt hier blijkbaar geen rol, zo is mijn indruk.

Maar er is ook een andere realiteit. Ik heb die gezien toen ik in Jeruzalem was. Het was een ervaring van de bedroevende ellende van Joodse Israëli's. Op een vrijdagavond (sabbath) zag ik de Joodse bevolking naar de synagoge snellen en het viel me op hoeveel – vooral ook jonge

– mensen er armoedig uitzien. Het gaat slecht met de economie. Veel Israëli's mopperen op hun regering dat er zoveel van de staatsbegroting naar de bezetting gaat. Onderwijl groeit in Israël de werkloosheid en de armoede.

Een ander voorbeeld: nabij het dorp Yanoun, waar wij als internationale waarnemers gestationeerd zijn, ligt een weg die door een akkoord onlangs weer open werd verklaard. Er wordt met stenen naar passerende auto's gegooid door kinderen van het settlement, met hun ouders op de achtergrond.

Ik vraag me af: met welk mensbeeld groeien deze kinderen op. Ik zie de angst bij Palestijnse dorpsbewoners die dagelijks lastig gevallen worden door brutale gewone burgers, Israëli's die boven op de berg een illegale nederzetting bevolken. Ik zie de angst in de ogen van Israëlische moeders die van extreme rabbi's te horen krijgen dat ze als uitverkoren volk logischerwijs confrontatie van vijanden moeten verwachten. En ik hou mijn hart vast. (...)

Ik vraag me af: Hoe lang zal het duren vóór het mensbeeld en het wereldbeeld (en het daarmee samenhangend Godsbeeld) weer enigszins hersteld zijn. Ik heb meerdere mensen horen zeggen: vroeger konden we ook naast elkaar leven, als moslims, christenen en joden in hetzelfde dorp, in dezelfde stad, in dezelfde landstreek. We willen gewoon in vrede onze kinderen groot brengen, net als andere mensen op de wereld.

Ds. Gerrit BUUNK

Beweging in het predikantencorps

Leendert BOSGRA

De commissie Ambten heeft een gunstig advies gegeven over de integratieperiode van collega Leendert BOSGRA, die zijn ambt uitoefent in de gemeente Anderlecht en tegelijkertijd webmaster is van de VPKB-site. De Synodale Raad is verheugd, deze integratieperiode te kunnen valideren.

Van de gelegenheid maken wij gebruik om u onze VPKB-site aan te bevelen, die met veel zorg door ds. Bosgra, gesteund door de mediaraad, opgesteld werd en onderhouden wordt.

Johannes BRONSVELD

Als VPKB heten we Johannes BRONSVELD van harte welkom als kerkelijk werker in Geraardsbergen. Dhr. Bronsveld zal begeleid worden door ds. Marc SCHIPERS.

Paolo FARRIS

Dhr. Paolo FARRIS heeft zijn proponentenschap tot ieders voldoening vervuld, zodat de commissie Ambten/Franstalig een positief advies kon geven wat betreft zijn beroepbaarheid. De Synodale Raad volgde dit advies en ondertussen is dhr. Farris tot predikant verkozen te Herstal, waar hij op 17 november a.s. zal ingezegend en bevestigd worden.

Nicolas SEGER

Na positief van advies van de commissie Ambten/Franstalig heeft de Synodale Raad dhr. Nicolas SEGER beroepbaar verklaard. Hij vervulde zijn proponentenschap te Amay.

Werkgroep Eigentijds Kerkzijn

Tijdens het studiedeel van de synodevergadering van 15 juni hebben wij als VPKB openlijk en geïllustreerd met cijfers en tabellen concrete vragen over de toekomst van onze kerk aan de orde gesteld.

Wij moeten komen tot een fundamentele bezinning over de vraag, hoe wij ook in de toekomst op een adequate wijze kerk willen en kunnen zijn met onze opdracht en ons verlangen het Evangelie in de samenleving present te stellen.

Structurele veranderingen

De synodedag van 15 juni 2013 maakte onontkoombaar helder dat dit mogelijk op een andere manier moet en wij daartoe structurele veranderingen zullen moeten doorvoeren. Besloten werd daarom dat er een werk-

groep zou worden gevormd die de taak heeft om aan de synodevergadering van november 2014 een plan voor te leggen. (Dit plan kreeg de voorlopige werktitel *missionaire agenda*, wat enigszins misleidend kan overkomen.) Het gaat om een plan dat voorstellen bevat om meer toekomstgericht eigentijds kerk te zijn. De hoofdvragen waarmee de werkgroep aan de slag dient te gaan zijn: 'Wat zijn voor ons als VPKB de prioriteiten in een sterk veranderde en veranderende samenleving; wat hebben wij nodig om volop kerk te zijn met het getuigenis van de liefde van God?'

Concrete voorstellen

Om tot concrete voorstellen te komen zal de werkgroep gebruik maken van een document uit 2004 (Document

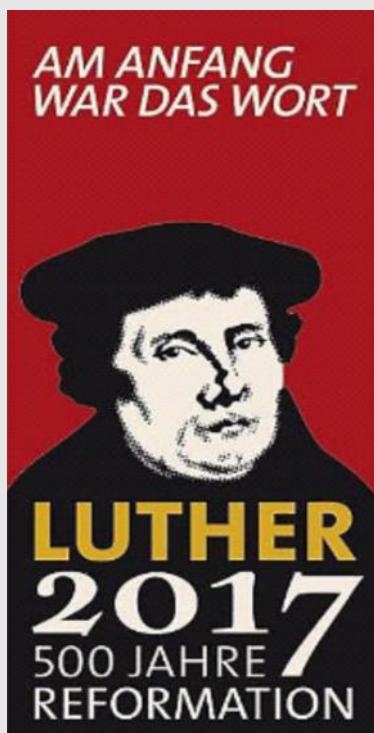
B.1, bijlage 3 - Synodevergadering 2004) waarnaar op 15 juni met regelmaat werd gerefereerd en zal de werkgroep uiteraard ook al het materiaal en alle info ter beschikking krijgen dat op de studiedag van 15 juni werd gepresenteerd.

De werkgroep wordt gevormd door twee leden per district. De Synodale Raad is van mening dat het daarnaast zeer nuttig en logisch zou zijn indien ook mensen die instonden voor de presentaties op 15 juni jl. de werkgroep zouden vervoegen. Zij hebben immers in de voorbereiding daarvan heel wat onderzoek verricht en ideeën opgedaan.

De Synodale Raad verzoekt de districtsbesturen uiterlijk 12 november a.s. de namen door te geven:
uniprob@skynet.be

Oproep Jubileumjaar 2017

In 2017 wordt 500 jaar Reformatie gevierd. Een kans en een plicht om als VPKB onze in de Reformatie gewortelde eigenheid te tonen. Niet zozeer door het verleden te verheerlijken, wel door het gedachtegoed present te stellen. Met het oog op de voorbereiding van dit Jubileumjaar is er een werkgroep samengesteld, die concrete ideeën zal uitwerken. Per district zoeken we een medewerker.

Voor het ogenblik ziet de situatie er als volgt uit:

West-Henegouwen	: nog vacant
Oost-Henegouwen – N. – L.	: Emmanuel COULON
Luik	: nog vacant
Franstalig Brabant	: Erik MINK
Oost- en West-Vlaanderen	: Helen BLOW
Antwerpen-Brabant-Limburg	: nog vacant

Wie zich namens de overblijvende districten wil opgeven, kan ons bereiken via
uniprob@skynet.be

In iedere hotel- en ziekenhuiskamer een Bijbel

Belgische Gideons

Gratis bijbels

Mensen in een cruciale periode van hun leven hebben de behoefte aan een houvast, een bemoedigend Woord dat verlichting en uitzicht biedt. Dit is zo als men bijvoorbeeld in een ziekenhuis verblijft, een rusthuis, gevangenis of opvangcentrum. Ook op een rustig moment op een schip, in een hotel of een B&B grijpt men gemakkelijk naar een woord van bezinning of zelfs uit verveling. De Belgische Gideons plaatsen gratis Bijbels of Bijbelgedeelten op deze plaatsen om in deze behoefte te voorzien.

De Belgische Gideons is een interkerkelijke christelijke vereniging. Gesticht in Amerika, zijn de Gideons nu wel in de meeste landen van de wereld actief. In vele hotels waar u uw vakantie doorbracht, hebt u misschien al wel een Bijbel of een Nieuw Testament gevonden, daar geplaatst door de Gideons. In ons land hebben de Belgische Gideons sinds de oprichting als vzw in 1957 al meer dan 200.000 exemplaren verspreid.

Reacties

Regelmatig bereiken ons dankbare reacties van mensen voor wie Gods Woord veel betekent in vaak moeilijke tijden. Hier een kleine greep uit de talloze reacties die ons bereiken:

‘Onlangs trof ik een Bijbel aan op mijn hotelkamer. Uit verveling begon ik erin te bladeren en zo heb ik aangename uurtjes mogen meemaken. Het pakte me dat er zoveel mooie teksten in staan. Is het mogelijk zo’n Bijbel te bekomen?’

‘Een ernstig zieke patiënt komt door het lezen van het Nieuwe Testament tot geloof. Daarna blijkt de toestand van de patiënt aanmerkelijk te verbeteren.’

‘Merci mon Dieu pour ce livre. Je pleure de joie du pardon.’

‘Ik (zegt een ziekenhuisaalmoeszenier) was in de spreekruimte iemand aan het voorlezen uit de Bijbel. Hij was er erg door aangesproken. Een man die wat verderop zat, had alles kunnen horen en was er duidelijk door geboeid, want hij vroeg of ik hem ook wilde vertellen uit dit Boek. Hartelijk dank voor het bezorgen van deze Bijbels!’

‘Tijdens mijn verblijf in de gevangenis van Leuven kwam ik in het bezit van een Bijbel. Is het mogelijk mij er één op te sturen, zodat ik mij meer zou kunnen verdiepen in God?’

Uw hulp graag

Hulp en medewerking zijn mogelijk op verschillende manieren: misschien komt u regelmatig in één van bovengenoemde instellingen als vrijwilliger of beroepshalve en ziet u de kans om daar Bijbels of Nieuw Testamenten te bezorgen ten behoeve van de gasten. Indien u merkt dat er geen Bijbels aanwezig zijn, laat het ons dat aub weten. Of misschien wilt u als vaste vrijwilliger of als *veldwerker* initiatieven nemen (telefonisch, per e-mail of door bezoek) om bij de instellingen de mogelijkheid te onderzoeken om bijbels te plaatsen, neem dan contact met het secretariaat van de vereniging.

Reacties op dit artikel zijn welkom op volgend adres:
Secretariaat Belgische Gideons
Oude Molenstraat 133 - 2400 Mol
Tel. 014/31.54.04

Financiële hulp kan ook op rek 310 014143 801.
Voor meer info, zie www.gideons.be

Tussen Koning en Keizer

De Antwerps-Duitse gemeenschap aan de vooravond van de Eerste Wereldoorlog

Vrijdag 22 november 2013

14:00-16:00 & 19:30-20:30

Protestantse Kerk 'Brabantse Olijfberg', Lange Winkelstraat 5

Wist u dat ?

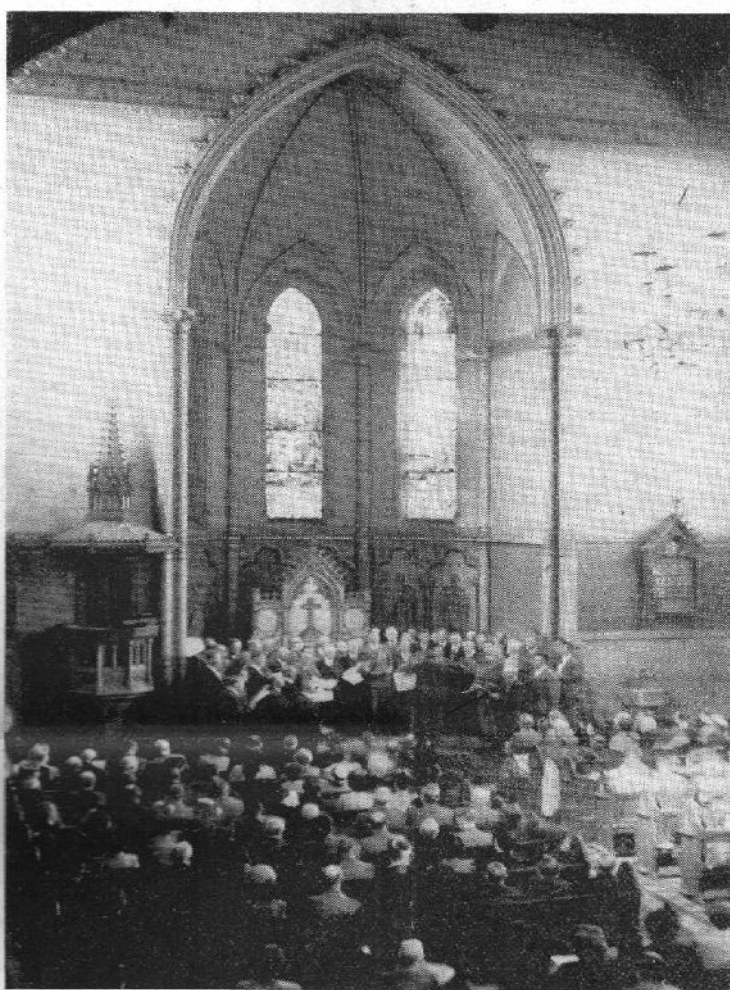
Wist u dat de twee grootste protestantse kerkgemeenschappen voor WO I zich allebei in Antwerpen bevonden, die tesamen meer dan 2.000 leden telden. Ze kerkten in twee grote kerkgebouwen: een vroeg 17de eeuwse kloosterkerk en een neo-gothisch gebouw met groot orgel en 60 meter hoge torenspits, waarin drie luidklokken elke zondag de eredienst aankondigden. Wist u dat zij een eigen protestants zeeliedenhuys hadden (wel twee eigenlijk), een protestantse school, een protestants bejaardentehuis en dat zij een toonaangevende rol vervulden in het economische, sociale en culturele leven van Antwerpen? Ik spreek hier van de twee Duitstalige gemeenten, die Antwerpen tot 1918 rijk was. De eerste kerkte in de Lange Winkelstraat (begin 20ste eeuw nog geheel door hen gerenoveerd), de tweede in de *Christuskirche* in de Bexstraat (gesloopt 1978).

Morele spagaat

Voelden de meeste van deze Duitse Antwerpenaren zich voor WO I gewoon Belg en Duitser, dat wil zeggen: ze vierden even enthousiast *Kaisersgeburtsstagsfeier* als de dag der Belgische dynastie, maar toen de oorlog uitbrak moesten ze kiezen. Velen kozen voor België. Zij gingen tijdens en na de oorlog naadloos op in de Franstalige Antwerpse bourgeoisie. Anderen kozen voor de keizer. Zij verdwenen en niemand voelde na de oorlog – begrijpelijk – de behoefte hun herinnering te koesteren. Soms werden hun sporen zelfs bewust uitgewist.

Herinneringseducatie

Omdat vergetelheid dreigde, hebben het projectbureau *De kleine expeditie* en het kerkbestuur van de Lange Winkelstraat de handen ineengeslagen. Op 22 november 2013 wordt tijdens een multimediaal colloquium (woord, beeld, muziek) de Duitse kolonie weer tot leven gewekt, alsmede de chaos die het uitbreken van WO I veroorzaakte. De middagsessie is vooral gericht op

Bijbeldag in de *Christuskirche* (1949)

erfgoedzorgers en geïnteresseerden, 's avonds zal het gerestaureerde doopvont (*von Herrn und Frau Baron von Ohlendorff gestiftet* in 1907) worden heringewijd.

dr. Dick WURSTEN

<http://www.dekleineexpeditie.be/>

<http://www.protestantsekerkantwerpennoord.be/>

Oosterhuis-avond met woord en samenzang

Foto Machariusproject Gent

Zaterdag 23 november 2013, 19:00

St. Quintinuskerk, Zonhoven.

“Die ons voor het licht gemaakt hebt”

Huub Oosterhuis. Al decennialang dichter van een bezielend geloof. Profeet van een bevrijdende Bijbellezing. Tekstschrijver van begeesterende liederen. Zijn “150 psalmen vrij”: poëzie die bewijst wat voor hoogstaande literaire cultuur het volk Israël kende, al voor de ballingschap. In een hertaling die op zijn beurt het hoogstaande vakmanschap van Oosterhuis illustreert.

Dit najaar wordt Huub Oosterhuis 80 jaar. In de aanloop naar Advent en Kerstmis kan u deelnemen aan een begeesterend moment ter gelegenheid van deze verjaardag met koorzang en samenzang uit het repertorium van Huub Oosterhuis, en een toespraak van Huub Oosterhuis rond het thema “Die ons voor het licht gemaakt hebt”. In de Sint Quintinus Kerk in Zonhoven, met Huub Oosterhuis, dirigent Geert Hendrix, verschillende koren en samenzang.

Een organisatie van de Nieuwe Liefde, de Federatie Zonhoven, basisgroep Het Veer, Genk en de Verenigde Protestantse Kerk in België te Hasselt.

Een programma vol lichtgevende hoop en bezielde samenzang.

Achteraf *verlicht samenzijn*: gelegenheid tot ontmoeting met een glas in de hand.

Toegangsprijs 10 €.

Inschrijving kan enkel door storting, vóór 15 november 2013 op rek. nr. BE49 4547 0651 9171

t.a.v. Parochie Zonhoven, onder vermelding van:

Oosterhuisavond, naam, adres reacties en het aantal kaarten.

Informatie: e-mail secretariaat.federatie.zonhoven@skynet.be

Klodsbergweg 5, 3520 Zonhoven

tel. 011/ 74 00 13 (enkel voormiddag).

Zaterdag 23 november 2013, 19 u. St. Quintinus, Zonhoven.

Vacature

Predikant VPKB-gemeente Mechelen-Zuid

De Zandpoortkerk, een gemeente met een veertigtal leden, werd opgericht in 1925. We zijn op zoek naar een nieuwe predikant die in min of meerdere mate voldoet aan de volgende eigenschappen:

- De nieuwe predikant moet oog en gevoel hebben voor de specifieke kenmerken van onze kleine Mechelse gemeente en dient de onderlinge eenheid en saamhorigheid actief te bevorderen.
- Hij of zij moet een inspirerend en boeiend prediker zijn, in staat op heldere wijze Gods woord te verklaren en de relatie met het leven van alledag te leggen, een oprecht christen die de oecumenische gedachte een warm hart toedraagt.
- De nieuwe predikant moet de pastorale taken zeer serieus nemen (frequent gemeentebezoek is daarbij cruciaal) en dient steun en bemoediging te bieden. Tevens weet hij de jongeren binnen onze gemeente te stimuleren en te begeleiden.
- Onze nieuwe predikant moet communicatief sterk zijn, een bindende factor vormen en leiderschap en initiatief tonen, maar dient ook een teamspeler te zijn.
- Persoonseigenschappen die belangrijk worden geacht, zijn herderlijke gaven, vriendelijk, sociaal, aanspreekbaar, enthousiast, luisterend vermogen, maar ook doortastend en stressbestendig.
- De voorkeur gaat idealiter uit naar een predikant die kan bogen op ervaring.

Kandidaten kunnen onze consulent, ds. Rob KORENEEF, contacteren via e-mail (koreneef@scarlet.be) of telefonisch op +32 14 81 09 41 elke vrijdag van 10 tot 12:00

Meer informatie over onze gemeente kan u vinden op onze website:
www.zandpoortkerk.be

Annemie Castelein en Pol Arnauts, *Tochten van Hoop*, Antwerpen en Brussel, IK HAD HONGER. Halewijn 2013. 223 blz., € 17.50, ISBN 978-90-8528-264-8

Tochten van Hoop organiseert in Antwerpen en Brussel al 10 jaar wandelingen naar plekken waar men normaliter niet komt maar waar men op opbeurende wijze het vraagstuk van armoede in de stad aanpakt. Genoemde bundel is een jubileumboek dat gaat over de 7 werken van barmhartigheid uit het evangelie van Matteüs: *Ik had honger en gij hebt Mij te eten gegeven, Ik had dorst en gij hebt Mij te drinken gegeven, Ik was vreemdeling en gij hebt Mij opgenomen. Ik was naakt en gij hebt Mij gekleed, Ik was ziek en gij hebt Mij bezocht, Ik zat in de gevangenis en gij zijt tot Mij gekomen* (Matteüs 25, 35-36).

In 7 hoofdstukken bespreekt een keur van uiteenlopende schrijvers de werken van barmhartigheid. Het is een boek met een sterk appellerend karakter.

Het boek begint met twee toonzettende hoofdstukken: *Een Mensbeeld, geïnspireerd door joodse denkers* door Ina Koeman en *Mededogen en Rechtvaardigheid. De dubbele christelijke passie vanuit het verhaal van de barmhartige Samaritaan* door Roger Burggraave. Duidelijk is dat dialoog en ontmoeting centrale begrippen zijn. Zij geven samenhang aan het bonte geheel van de bijdragen.

Joodse denkers prijzen de dochter van Farao. Ondanks haar geloof in Re en andere natuurgoden luisterde zij naar het huilen van een kind in een biezen kistje, dat op het water van de Nijl dreef (131). Eenmaal volwassen geworden wist hij God te vermurwen en naar het geschrei van zijn volk, een slavenvolk, te luisteren. Luisteren naar elkaar, kenmerkt godsdienst en is vooral verankerd in de Hebreeuwse bijbel. God zelf, JHWH, is het oerbeeld van een luisterende houding. Dit boek is geschikt als werkboek in de klas, bij de catechese, in de gesprekskring enz. Informatie op de volgende websites : www.tochtenvanhoop.eu www.deloodsen.be/tochtenvanhoop. Aanbevolen.

Jurjen WIERSMA

Colofon

Verantwoordelijke uitgever
ds. Steven FUIITE

Redactieteam
Bea Baetens
ds. Arjan Knop
ds. Ernst Veen
dr. Dick Wursten

Redactieadres:
Brogniezstraat 44 - 1070 Brussel
tel.: +32-(0)2-511 44 71
fax.: +32-(0)2-510 61 74
E-mail: kerkmozaiek@vpkb.be

Website :
<http://www.vpkb.be>

Prijzen Kerkmozaïek

- Individueel abonnement: 20,00 euro
- Groepsabonnement: 15 euro (vanaf minimum 5 exemplaren naar éénzelfde adres)
- Steunabonnement: 25,00 euro

Vorige nummers Kerkmozaïek
<http://www.hipgo.be/kerkmozaiek/>

Storten
kan op onderstaand rekeningnummer van de Verenigde Protestantse Kerk in België
Brogniezstraat 44 - 1070 Brussel
IBAN BE29 0680 7158 0064
BIC GKCCBEBB

De redactie behoudt zich het recht voor om bepaalde artikelen niet te publiceren, indien nodig in te korten en/of redactioneel te bewerken. Zij is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de artikelen en slechts ten dele voor de stijl.

Organisaties en tijdschriften, niet behorend tot de VPKB, die artikelen uit het maandblad Kerkmozaïek geheel of gedeeltelijk wensen over te nemen of te bewerken, dienen dit schriftelijk aan te vragen op het redactieadres. Wat betreft de richtprijs voor advertenties kunt u zich wenden tot de redactie. Zij behoudt zich het recht voor om deze al dan niet te plaatsen.

Sluitingsdatum volgende Kerkmozaïek :
5 november 2013.